

nim vodstvom kuhale, skupno jedle in skupaj stanovale. Dekletam se ne bode dalo priložnosti, da bi pohajkemale po mestu, kajti vse bode skupno pod strogim nadzorstvom. Kadar bode ta ali ona deklina dovolj znala, izstopila bode in napravila prostor drugi, že v naprej vpisani. Prostor in kuhinjsko orodje za šolo je že preskrbljeno.

Opozarjamo tiste posestnike, ki bi se sprijaznili s to idejo in bi hoteli toliko žrtvovati za svoje hčere, naj se oglasijo v uredništvu „Štajerca“, kjer se jim bode dalo nadaljna pojasnila. Omenjeno naj še bode, da se bodejo le nad 16 let stare kmetijske hčere sprejele.

Kdor ljubi svojega otroka in bi ga rad čimbolj izobrazil, da bode v bodočnosti koristni član človeške družbe, kdor hoče videti svojo hčerko kot dobro gospodinjico in družinsko mati, — ta bode pozdravil to zanimivo misel župana Orniga. Pričakujemo tedaj hitrih naznanil!

Novice.

Pozor! pozor! Prva naklada našega koledarja je razprodana! Odločili smo se, da izdamo drugo naklado, ki izide v začetku decembra. Prosimo torej da se somišljeniki **takoj naročujejo.** Najbolje je, da se pošlje **denar naprej** in to 60 h za koledar ter poštino. Na delo! Ne pustite se zaslepiti s nasprotnimi koledarji. Edino „Štajerčev“ kmetijski koledar je pravi! Pozor, odjemalci koledarja v Nemčiji! Več somišljenikov na Nemškem se je naročilo koledar po poštnem povzetju (Nachnahme). Na Nemško pa se ne more poslati po povzetju. Vsi ti prijatelji naj torej **denar naprej pošljejo.** Ko dobimo denar, odpošljemo takoj naročene koledarje! Zahvaljujemo se vrlim svojim somišljenikom, ki so vse tisoče koledarja tako hitro kupili. Naj se naročujejo tudi še zdaj in zadoščali bomo tako vsem zahtevam!

Našim čitateljem! Z današnjo številko pričnemo objavljati lepo povest „Kadar goré potujejo,“ („Wenn die Berge wandern“) katero je spisal Karl Bienenstein v koledarju nemškega šolskega društva. Povest je zelo zanimiva in tekla bode skozi več števil našega lista. Prepričani smo, da bodo naši čitatelji s to povestjo zadovoljni. Delajte za „Štajerca“ z vsemi močmi, da se poveča!

Zaupniki „Štajerčeve“ napredne stranke, pozor! Nasprotniki delajo na vse kriplje, da bi nas pobili. Doslej se seveda le nasprotno čuti: čimbolj nas zatirajo, čimbolj lažje proti nam in nas obrekujejo ter blatijo z otroškimi psovskami, čimbolj grmijo raz prižnic in agitirajo po spovednicah, — tembolj se množijo naše vrste. Mi se razvijamo naprej, naši pristaši so nevstrašljivi in čeprav ne prirejamo vsak teden „glavne“ zборе, čeprav ne delamo toliko vode kakor druge stranke, čeprav se ne napihujemo kakor celska žaba, — vendar smo javna moč, s katero mora vsakdo računati. Preteklo spomlad smo izdelali na prvem strankarskem zboru v Ptujju svoji vojni načrt. Mi nismo tako politično nespametni, da bi nasprotnikom povedali uspehe svojega dela. Ali glavno delo nas čaka to zimo in tega bomo prideli izvrševati. Opozarjamo svoje na prvih shodih imenovane zaupnike, da naj zbirajo naše somišljenike in jih pripravljajo za organizacijo. Orez zimo bomo prideli pri vseh krajih shode zaupnikov. Nadalje bomo z zaupniki veliko dopisovali in prosimo vedno za nujni odgovor. Torej, somišljeniki, brez strahu na delo!

Glavni shod „narodne stranke“ se je vršil te dni v Celju. Vodili so ga zopet — prvaški advokati. S tem je povedano vse! Prihodnjič se bomo malo s tem zborom popečali, čeprav nima res prav nobene politične važnosti.

Iz Spodnje-Stajerskega.

Dr. Jurtela kot „žurnalist.“ Opetovano smo že pisali, da je ptujski dr. Jurtela duša tiste prvaške ljubljanske cunje, ki jo je uresničil šnopsarski Križman z ukradenimi našimi adresami. Žalostno je, da si ta dr. Jurtela, ki se dela vedno tako tolerantnega, brezstrankarskega, mirnega, izbira kot svoje glasilo časnikarsko spahilo, ki najpogosteje blati čast in krađe poštenje

ljudem. Žalostno je to za — Jurtelo! Ali mož se je znal vedno skrivati. V prvaških listih je vedno naglaševal, da ni pravi urednik tiste cunje. Zdaj pa se je dr. Jurtela skregal s prejšnjimi svojimi klerikalnimi prijatelji in glej — „Fihpos“ od 24. oktobra piše: — „Zanimivo je, da ima glavno besedo pri „Slov. Štajercu“ dr. Jurtela in da tudi pisajoči urednik sedi v Jurtelovi pisarni.“ — Klerikalci poznajo Jurtelo in potrjujejo s tem, kar smo mi rekli: da je Jurtela odgovoren za vse lo-povščine imenovanega lističa! Dr. Jurtelo je sicer sram in zato trdi ravno nasprotno. Ali — saj se poznamo!

„Narodnemu listu“ prede slaba. Ne moremo pomagati, ali res je, „Narodni list“ ima vsega dovolj: prevzetnosti, lažnivosti, psov, advokatskih knifov, — le denarja nima! Viri se mu zapirajo. V 3 000 izvodih se razpošilja po Štajerskem in to večidel zastoj, kajti ljudje nimajo denarja za ta list. Ljudje so izpoznali hitro vso čudovito „naprednost“ teh gospodov okoli „narodne stranke.“ In zato prede listu slaba! Ali — kakor poročajo ljubljanski listi — so gospodje našli rešilno pot. Osnovati hočejo neko družnico pod imenom „Narodna založba.“ To društvo bode pristopilo „zadružni zvezi“ v Celju in — kredit bo tukaj! Hmhm, mi le vprašamo, kaj bodo člani „zadružne zveze“ k temu rekli? Siger je pa ta korak Spindlerjevih pristašev zopet le — opično posnemanje. Mi smo izdali „Štajerca“, edini napredni list na Štajerskem in Koroškem, „narodovci“ so nas hoteli ugonobiti in so izdali svoj „Narodni list.“ Mi smo izdali svoj kmetijski koledar, „narodovci“ obljubujejo naenkrat tudi, da bodo izdali „kmetijski koledar.“ Mi smo si ustanovili svoje tiskovno društvo in „narodovci“ skušajo napraviti isto, ko ustanovljajo svojo „narodno založbo.“ Mi smo pričeli svoje somišljenike organizirati, „narodovci“ storijo isto. Kar mi napravimo, to poskušajo tudi Spindlerjevi političarji. Le ena razlika je: za nami je ljudstvo, za „narodno stranko“ pa le pešica prvaških odvratnikov in učiteljev! Mi izhajamo lahko brez „zadružne zveze“, z lastnimi močmi, „narodovci“ pa morajo krčevito fehtariti pomoči. Mi živimo, „narodovci“ pa imajo le neko umetno življenje, brez moči, duha in volje. Zato jih bode ljudstvo pomedlo v staro železje.

G. Josef Ornig je pred kratkem izjavil, da ne prevzame več županskega mesta. Ali občinski svet ga je dvakrat izvolil in tako se je g. Ornig vendar odločil, da sprejme. Tako imamo torej v Ptujju zopet Orniga za župana. Vsakdo, kdor pozna gospodarski talent, izredno delavnost in pridnost g. Orniga, se mora temu veseliti!

Neki „rodoljub“ — tako se namerči imenujejo vsi prvaški hujskači, — se jezi v zakotnih listih, da se je priredil v Sp. sv. Kuogoti podučni shod. Taki so ti ljudje! Kadar se napravi kaj koristnega za ljudstvo, takrat so nasprotni. Mož vabi tudi Piška v Kungoto. Bog se usmili, ta Pišek, ta revček na duhu sme vendar le tja, kamor ga pošlje — kaplan Korošec!

Neki poštni uslužbenec v Ptujju, ki je strastni prvak, šnofla v uradu po naslovih našega lista in izdaja te tajnosti potem ljubljanski cunji. Mi poznamo tega tička in kmalu bode dobil, kar zasluži!

Gostilna Senekowitsch v Hajdini je postala nakrat klerikalnem trn v peti. V umazanem ljubljanskem lističu napada neki klerikalni hujskač gostilno, laže prav po jezuitsko in psuje po rovtarsko. Zakaj vse to? No, edino zato, ker zabajajo v to pošteno gostilno tudi nemški meščani in ker ima gostilna tudi nemški napis. Mi sicer ne razumemo, kaj briga ljubljanske tintne kulije hajdinska gostilna. Tudi ti napadi skoraj niso vredni odgovora. V očeh ljudstva je bila Senekowitscheva krčma vedno ugledna in odkar jo črnhji napadajo, je še bolj ugledna. Par zašušnic bi pa dotični dopisun vendar zaslužil, ker mu niti ženska čast ni sveta. Pokaži se z imenom, dopisun! Ali je to le — konkurenca? Upamo, da g. Grahar ni tako globoko padel, da bi dopisoval v take cunje. Ako pa je le z dotičnim člankom v kakšni zvezi, potem mu povemo, da sij na ta način ne bode pridobil gostov in da naj se spominja dejstva, da sta ravno tako g. oče Grahar kakor g. Senekowitsch skoraj

vedno nemško govorila. „Malo manj hujskanja, gospodje! Gostilno Senekowitsch pa priporočamo najtopleje! Obenem pa opozarjamo orožnike, da preti in grozi dotični dopisun, da bode „preskrbel, da se gostilna za vedno zapre.“ Capin, tega ne bodeš storil! Pač pa znaš doživeti, ti nesramni dopisun, da se tebe enkrat za ušesa prime. Sramota, da se dobi v Hajdini ljudi, ki niti domačinu ne privoščijo poštenega zaslužka. Ali se prvaške gostilne branijo, ako pride kak nemški gost s polno denarnico? Denarja se prvaški ne branijo, tudi ko bi ga pes na repu prinesel. Torej še enkrat — dopisun naj piše kakoli hoče, mi pa bomo pošteno Senekowitschevo gostilno vedno podpirali.

Učiteljček Bruno Rozband se ujeda v „Nar. listu“ zaradi naše notice, v kateri smo mu povedali, da niso učitelji plačani za agitacijo črnih listov. Za nas je bila stvar gotova! Ali g. Rozband pravi, da smo mi „besno učiteljsko napadali“. K temu le toliko odgovora: mi nikdar ne napadamo učiteljsvo, temveč le posamezne slabe učitelje, ki niso ravno dika tega stanu. Ravno tako ne napadamo duhovništva, temveč le farje, ki se nahajajo med duhovništvom. „Narodni list“ pa brani dobre in slabe učitelje, kakor brani „Fihpos“ duhovnike in farje. Kar se pa tiče slučaja v St. Vidu, naj bode g. Rozband potolažen. Mi nismo dobili poročila o uslužbenecv g. Schosteritscha. Vemo tudi, kdo je glavni razširjevalec kranjskih zakotnih cunj in ravno tako vemo, da bi dotičnik raje nase gledal. Ali g. Rozband ni tako nedolžen, kakor se dela in zato — na svidenje!

Prodaja žrebet. Konjereja postaja tudi pri nas vedno važnejša panoga kmetijstva. Žalibog, da so nekateri kmetje v tem oziru še nazadnjaški in se ne opirajo novejših sredstev. Prijatelj nam piše: Bil sem na zadnjem sejmu z žrebetami v Ptujju. Vidil sem lepo žival in tudi opazil, da se je dajalo precej lepe cene in da so se pričeli zanimati za te seje tudi po vsej državi znani kupci konj. Ko odhajam iz sejmšča, opazim pri „Zamorcu“ celo vrsto žrebet. Začuden vprašam može, zakaj jih ne peljejo na sejem. Odgovorili so, da so že prodani. Povprašam nadalje in izvem sledeče: isti kupci, ki so bili glavni odjemalci žrebet na sejmu, šli so prejšnji dan po vaseh in nakupili kolikor mogoče žrebet. Nespametni kmetje, ki v svoji vasi ne morejo vedeti cene, so jim žrebeta raje tam prodali, nego da bi jih prignali na sejem. In isti kupci so dali na sejmu za isto vrednega žrebeta par bankovcev več nego v vasi. . . Kmetje, bodite vendar pametni in udeležite se sejmov, kajti tam šele vidite, koliko je vaša žival vredna. Res je, da bode te morda enkrat zastoj prišli, da ne bode te vsakokrat prodali. Ali saj nimate nobenih stroškov, ker ste vseh plačili oproščeni.

Očka Roš v Trbovljah — odstopil. Enkrat tako samozavestni trboveljski župan Roš je padel! To novico se nam poroča iz Hrastnika. Roš je vedel, da bode pri prihodnjih občinskih volitvah propadel in zato jo je raje preje popihal. S tem je tega sramotnega, vsaki pravici nasprotnega županovanja konec. Roš je šel! Vsakdo v trboveljski občini se tega veseli, kajti vsakdo ve, da je uresničil Roš za knape in obrtnike ter gostilničarje pravo grozovlado. Vsakdo ve da se Roš kot župan ni držal ne postavne ne pravice. Pisali smo o vsemu temu dolge članke. Pisali smo o Judaževih pismih, ki jih je pisal Roš na Dunaj, da je bil delavcem kruh odzelen, povedali smo, da je bil Roš kriv, da so prišli pri štrajku soldati, da je hotel „per šub“ poštene delavce odgnati, da je kaznovale gostilničarje, sam pa se ni držal dotičnih ur, da je proti določbam finance z žganjem in smodkami nastopal, da je svoje delavce odiral, da je postal bogat le z nemškimi groši, da je zanemarjal ceste, da je delal nekontrolirane kšefte s kamenjem, da je kazal uradne akte gostom svoje krčme, da je vedoma in uradno lagal, da je bil zaščitnik pijanega Uršiča itd. itd. Za vse te trditve imamo dovolj dokazov in Roš se nas ni upal tožiti! Zato pa je moral zdaj odstopiti. Kajti ko bi ne odstopil, povedali bi mu še na drugem kraju, kar mu gré. Glavarstvo bi sploh ne moglo potrditi županske izvolitve takega moža, ki ima toliko grehov na svoji grbi. Drugi korak, katerega mora Roš storiti, pa je ta, da mora odstopiti kot deželni poslanec. Ako je kot

Naš kmetijski koledar izide v 2. nakladi že v začetku decembra

in an nemogoč, potem tudi ne more biti palanec! Skrij se, skrij, Roš! Ako pa ne bi sovražnik delavcev odstopil, zapeli bomo pet drugo pesen! — Pa še nekaj! Roš je odstopil in mi ne vemo, kdo mu bode naslednik. Ali naj bode prihodnji župan trboveljski ali oni, glavno je, da na pravi reži, da čisti občino in odstrani tiste smeti, katere je pustil Roš. To velja v prvi vrsti glede pijanega zločinskega policajca Uršiča, ki spada že kar v ječo! Roš se ni upal tega človeka odstopiti, ker je menda preveč o Rošu vedel. Kljub temu, da je Uršiču dokazana cela vrsta oporovčin in zločinov, ga je obdržal Roš. Zdaj pa proč z njim. „Wenn der Mantel fällt, muss auch der Herzog nach!“ Roš je šel. Uršič mora le v Rošovem pašaliku je bil Uršič mogoč. Potem bode morda enkrat prišlo do miru, reda in pametnega razvika v trboveljski občini.

Zmaga pri volitvah v mariborski okrajni zastop. Z veseljem zopet poročamo, da so se razjavile vse nakane prvaštv v mariborskem kraju. Na celi črti, v vseh skupinah so zmagali z ogromno večino napredni kandidati. In tako so delali nasprotniki! Poročali smo o raznih slučajih, ko se je z najgostimi lažmi in duhovniških ust rušil veliko zaupanje, ki ga ima ljudstvo do naprednega zastopa. Na tistem so razili mračnjaki okoli županov, so jih nagovarjali in jim vse mogoče obljubovali, politični revež poslanec Pišek je zastavil ves svoj „vpliv“, prižnice se je izrabilo, — pa vse zastonj. Ljudje ne verujejo prvaškemu hujkanju, ker vidijo izborni napredni gospodarstvo. Vbci prvaki! Kako ponosno so pisali v svojih listih, da bodo pomedli hudobne „Stajercijane“, kako so se že naprej veselili! Zdaj pa je splavalo vso veselje po vodi in zdaj očitajo klerikalni prvaki „narodovcem“, da so ti krivi poraza, „narodovci“ pa isto klerikalcem. Hahaha! V skupini veleposestev so bili izvoljeni sledeči napredni gg.: tovarnar V. Bachler iz Račjega, veleposestnik F. Baumgartner v Jareninskem dolu, trgovec F. Agritek iz Celnice, zdravnik dr. Kornfeld iz Maribora, veleposestnik A. Löschnigg iz Sr. Lovrenca, veleposestnik L. Petz iz Špičnika, graščak A. pl. Rössmanit iz Radvajna, župan dr. Schmiderer iz Maribora in veleposestnik F. Urbanachitsch v Vilkomu. — Za mesto Maribor so bili izvoljeni: P. Kammerer, inženier J. Nödel, inženier A. Nagy, zdravnik dr. Rak, odvetnik dr. Lorber ml., posestnik Bancalari, posestnik dr. Rodler in tovarnar J. Franz. — Najhujši je bil boj v skupini kmetijskih občin. In tu so zastavili prvaki vse moči, ali tudi tukaj so propadli. Izvoljeni so bili te-le naprednjaki gg.: občinski predstojnik K. Flucher iz Cirknice, obč. predstojnik J. Kammerer iz Sr. Jurja ob P., obč. predstojnik M. Pakl iz Ravajna, posestnik D. Peklar iz sv. Jakoba (slov. gor.), obč. svetnik J. Roth iz Rodvina, obč. predstojnik V. Schäffer iz Karčevine, posestnik F. Weingerl iz Rancenberg, obč. predstojnik J. Wiethaler iz Tretenic, posestnik M. Wregg iz Slivnic. — Tako je ostal mariborski okraj v naprednih rokah. Živeli vrli svedni volilci!

Prvaški sribarji na sodnji v sv. Lenartu v slov. gor. so posebne vrste junaki. Svoj čas so enega zaradi sleparije zaprli, nadalje so imeli nekega Hrvača, ki ni znal ne nemški ne slovenski, drugi zopet je bil popihal po noči in zapustil celo vrsto dolgovi itd. Gospodje v sv. Lenartu, — Besen her!

Javno vprašanje. Iz Celja se nam piše: V številki 126 celjske „Domovine“ z dne 28. oktobra čitamo v poročilu o slovenskem trgovstvu na Šajerskem in Koroškem med drugim tudi novico, da eksportira slovenska trdka Josip Cernelč v Sr. Petru pod Sv. gorami, nama 250 vagonov jaje na leto, to je okoli 28.000 zabojev po 1440 komadov v vrednosti okroglo 2.000.000 kron. — Tvrde, ki imajo takšne promete na leto, spadajo med davkoplačevalce I. razreda. Radovedni smo, v katerem razredu gori našedena trdka svoj davek plačuje? Slavna davčna oblast naj nam to blagovolj pojasni!

Nemško šolsko društvo je dovolilo zopet večje svote za nemške šole, v skupnem znesku 15.076 K. M. dr. se je podelilo zneske nemškemu otroškemu vrtecu v Slovenjgradu in nemški šolski zgradbi v Sladkigori.

Plodovi prvaške gonje! Te dni sta napadla dva prvaška fantalina v Vojniku nekega delavca samo zato, ker je ta nemško gvoril; ranila sta ga težko. To so plodovi prvaških hujskacev!

Pobalinstvo! Poleg znane „vile Actermann“ pri Ptuj se nahaja lepa kapelica. Nekaj zločinskih pobalinov se zadnji čas s tam zabava, da dela na tej kapelici škodo. Enkrat se je poškodovalo Madono, potem zopet železje itd. Pobalini, ki v svoji besnosti niti na svetem kraju ne ostavijo divjanja, potrebujejo pač najstrožje kazni. Opozarjamo orožnike na te lopove!

G. dež. poslanec H. Wastian je imenovan častnim občanom mesta Slov. Bistrice. Čestitamo!

Pametna uredba. Okrajni šolski svet za mariborsko okolico je uvedel ponk v prosti naravi. Pač pametno! Deca se v prosti naturi veliko več priučijo nego med štirimi stenami.

Bolnišnica v Ptuj je postala tekom let premajhna. Stotero prošelj za sprejem se mora odkloniti, ker bolniki že danes valed pomanjkanja prostora na tleh ležijo. Na seji občinskega sveta z dne 31. oktobra je predlagal valed tega podžupan Steadte, naj dovoli občina 10.000 K za bolnišnico in 10.000 K za hiralnico in to ob priliki cesarjevega jubileja. Predlog je bil sprejet. Pričakovati je, da bode okrajni zastop isto svoto dovolil, kajti dotična zavoda sta v prvi vrsti v prid kmetškemu ljudstvu.

Porotno sodišče v Celju je razpravljalo o pravdi posestnika in pismonoše Joh. Dvoršak iz Šmarja. Mož je v službi poneveril ljudem skupno K 1.133. Zato je bil obsojen na 6 mesecev težke, poojstrene ječe. — V okolici Konjic so se stekli fantje, seveda z nožmi. Pri temu je ranil Štefan Verhovšek Jos. Sattlerja tako močno na glavi, da je ta umrl. Ker je Sattler Verhovška prvi ranil, so smatrali porotniki to za silobran in Verhovšek je bil le zaradi prekoračenja silobrana na 6 mesecev obsojen. — Posestnika Korošec in Ribič v Razborju sta imela zaradi nekega dolga jezo na Antona Laha. Zato sta ga enkrat pretepla. Lah ju je šel tožiti. To je njuno jezo še povišalo in sklenila sta, iznebiti se Laha. Korošec je počakal Laha in ga nagrozni način ubil. Bil je zato obsojen na 4 leta. Ribič pa na 3 leta ječe. Po sodbi je stopila žena Korošca s svojimi 6 otročiči pred sodnika in prosila milost. Sodnik je obljubil, da napravi milostno prošnjo.

Železniška nesreča v Mariboru se je zgodila 2. t. m. Vlak štev. 426, ki je prišel iz Koroškega, je trčil namreč v lokomotivo, ki je tam na progi stala. Obe mašini sta poškodovani. 10 potnikov je bilo ranjenih i. s.: Petrun, krčmar iz Ribnice, Zinke, iz Bistrice, dr. Rodler, župan Mihelitsch iz sv. Lovrenca, nadučitelj Wankmüller iz Ptuja, konduktur Pözl itd.

Samomor. V Radgoni se je v bližini „Ziegenwirta“ obesila neka deklica, ki je baje iz bolnišnice ušla. Istotako se je poskušil v Radgoni ustreliti neki „feuerwerker“ Božek tamošnjega artiljerijskega polka. Ranil se je precej težko.

V kamri za otrobe parnega mlina firme Scherbaum v Mariboru se je zadušil „partifirer“ F. Stecher. Nesrečnež je bil pridni delavec. Padel je skozi odprtino kakih 5 m globoko.

Smrt v plamenih. Pred par dnevi je šla rudarka Salamon v Hrastniku v potok prati in pustila otroke doma. 6 letna deklica je šla k peči in se ji je obleka vnela. Dobila je v plamenih take rane, da je drugi dan umrla.

Uvoz prašičov na Hrvaško je glasom odloka hrv. vlade z dne 7. okt. prepovedan za občine Slov. Bistrice, Rogaja, za okraj Brežice, trg Konjice ter za okraja Celje in Ptuj. Vzrok so živinske bolezni.

Oko izgubila. Kmetici Urši Sibanc v Neuhausu je krava pri krmljenju oko izgubila.

Železniška nesreča. Na postaji Glasbrenmse zobne železnice Essenerz-Vordernberg je padel tovorni vlak čez breg. 19 letni kurjač F. Drechsler je bil težko poškodovan. Komaj so ga še živega iz kosov razbite mašine potegnili. Istotako je 24 letni mašinist Karl Jarburek težko ranjen. Vzrok nesreče je bila baje napaka pri vakumbremzi.

Zlati križ stolnega kapitelja v Mariboru je ukradel svoj čas bivši mežnar Franc Trček. Zato bode pobožni možakar 4 mesece v ječi čiškal.

Pogrešajo kočarsko hčerko Analijo Pregl iz Pohorja. Dekle je slaboumno, 17 let staro.

Zadnjič so jo videli na državni cesti proti Mariboru

Iz Koroškega.

„Š-Mir“ — tožen. Kakor znano, je glavno orodje „katoliškega“ „Š Mira“ laž in psovaje. Vsakdo, kdor ne trobi brezpogojno v črni rog, je izročen najhujšemu obrekovanju od strani tega farškega lista. Dr. Oblak v Celovcu gotovo ni „nemčur“ ali „Nemec“ ali „brezverec“. Mož je trdi Slovenec in zagrižen sovražnik Nemcev. Ali nekaj je, — dr. Oblak se ne klanja kranjskemu Brejčeku in farjem. Zato ga je „Š-Mir“ parkrat prav po rovtarsko opsoval. Dr. Oblak pa se ni tega dopasti pustil in je šel k sodnji ter tožil urednika „Š Mirovega“. Nam je prav, ako se prvaki med seboj tepejo! Še bolj prav nam pa je, da se enkrat pred sodnijo dokaže, kako lopovski piše tisti list, za katerega nočita odgovornost monsignore Podgorce in prost Enspieler. Pri ušesih se mora privleči te „gospode“ okoli „Š-Mira“ k sodnji, — druge poti ni!

Klerikalno „gospodarsko delo.“ Koroški črnuhi vpijejo vedno, da se jim gre za „blagor ljudstva“ in za „gospodarsko delo.“ Tudi pridigujejo „boj proti Nemcem“ in proglašajo geslo „svoji k svojim“. Na tistem pa se združujejo sami z Nemci in izrabljajo vse svoje gospodarske zadruge v politične namene. To prizna „Š-Mir“ sam. V svoji 46. številki piše doslovno: „Se važnejše vzroke, ostati z Nemci v zvezi, ima „Gospodarska zadruga.“ Ta se ima boriti z mnogimi težavami, ker ima odjemalce le med Nemci.“ — Ali razumete? „Š-Mir“ prizna sam, da ima „Gospodarska zadruga“ odjemalce edino med Nemci, da bi torej brez Nemcev niti izhajati ne mogla. In zakaj izrabljajo klerikalci to gospodarsko zadrugo? Nato nam odgovori zopet „Š-Mir“, ko piše: „Brez zadruge v Sinčivasi nam ni več misliti na uspešne volitve, bodisi v državni ali v deželni zbor; in le posojilnici celovski se imamo zahvaliti, da smo dobili pri volitvah tako častno število glasov.“ Z drugimi besedami povedano: svoje gospodarske zadruge izrabljajo črnuhi le v politične namene, ljudski denar zapravljajo za politiko! Brez Nemca torej nemorejo izhajati, ali za ostudno gonjo proti Nemcu zapravljajo ljudski denar. Ali ni to nesramnost? Kaj ko bi Nemci obrnili sulico in ne odjemali več ničesar od prvaških zadrug? Ali bi ne bilo to opravičeno? Ljudstvo, bodi previdno, kam devaš in nalagaš svoj denar!

Kako se pride v vice! V neki gorski vasi na spodnjem Koroškem se je popravljalo cerkev in pokopališče. V kapeli je bila na steni slika, ki je predstavljala vice. Slika je bila tekom let precej poškodovana. Poklicalo se je nekega znanega slikarja, ki se je spravil na delo, da bi „vice“ popravil. Pri delu so ga nadlegovali radovedni ljudje. Zlasti je prihajala kmetica Sobnig in prodajala svojo sitnost. Slikarju je končno počila potrpežljivost, ker je kmetica vedno kritizirala in zapretil ji je, da jo postavi v „vice.“ In res! Ko je bila slika izgotovljena, prišli so sosesje in opazili Sobnigovo kmetico kot „verno dušo“ v „vicah“ naslikano. Kmetica je tekla prestrašeno k župniku, ki pa jo je poslal k slikarju. Precej časa je minulo, da je prišla kmetica zopet „iz vic.“ No, Bog ji daj zdravje in upajmo, da bode šla svoj čas naravnost v nebesa, ker je že na tem svetu — „vice“ poskušila.

Poročil se je v Žitarivasi g. nadučitelj F. Kogelnik z nadučiteljevo hčerko gospico M. Richter. Čestitamo!

Z roko v mašino je prišel hlapec Valentin Schaanig v Dolah, ko je rezal krmo. Poškodovan je težko.

Pri streljanju kamenja na „Pfaftenbergu“ pri Kolbnici je bil zidar Pietro Forte ubit.

Iz zgradbe pri cvenberskem vijačniku sta padla 2 delavca 16 m globoko in sta obležale težko ranjena.

Utonila je 3 letna Emica Canella iz Stampfa. Stariši, pazite na deco!

Saški kralj Friderik Avgust je prišel 5. t. v Trbiž na lov na divje koze.

V potoku pri Beljaku je utonil hlapec posestnika Steinerja. Pri svr. Magdalenii so potegnili mrljica iz vode.

iz blaznice pobegnila je neka Aegan iz sv. Martina pri Beljaku. Beljaška policija je bolnico zopet vjela.

Delavce goljufal je neki Jos. Kosec. Med drugimi je osleparil tudi Turka Taso Spasej za 100 K ter pobegnil. Ali slučajno ga je ta v Beljaku zopet areal, prijel in oddal policiji.

Babjeverje. Kmet Simon Wutscher v Forstu je delal p. k. puter. Posrečilo se mu ni in zato je vzel puško ter ustrelil v posodo, češ da bude s tem copernico ubil. O ti babjeverje! Ni čuda, da so se duševno tako zanemarjeni kmetje v Labudu izvolili za poslanca enega — Walcherja!

Požar. Posestvo Jakoba Mark v občini Medgorje je pogorelo. Ogenj je napravil za 2400 K škodo. Vpepelil je stanovalno hišo, mlin in gospodarska poslopja. — V sv. Nikolaju pri Feldkirchnu je pogorela posestnina Reichmannu šupa s krmo. Škode je za 740 K. Hlapca Pfeiferja so zaprli, ker slutijo, da je zažgal.

Po svetu.

Cigani umorili so krčmarja v Dirschelu pri Tropavi.

Lakota divja v notranji Kitajski. Glasom misijonarskih poročil je umrlo od 1. januarja do 1. julija več kot 2 milijona oseb na lakoti.

Farji in judovski denar. Na Dunaju je zapustil judovski rentje Donato Taussig tamošnjim „usmiljenim bratom“ vse svoje premoženje, ki znaša več 100.000 K. Hmhm...

Veliki gozdni požari so se zgodili v okraju Petrozeny na Ogrskem. Pogorelo je nad 1.000 oralov gozdov.

Župnik pobegnil. Laški listi poročajo, da je pobegnil v Ameriko istrski deželni poslanec župnik Kompare. Mož je sicer katoliški duhovnik, ali z neko žensko ima 2 otroka, z drugo žensko 1 otroka, in četrti otrok je že „na rajzi“. Ženski sta župnika tako nadlegovali, da jo je raje čez „veliko lužo“ popihal.

Boj za farje z orožniki. V Csernovi na Ogrskem bi se imela katoliška cerkev blagosloviti. Duhovnika sta prišla v spremstvu orožnikov, ker se je širila govorica, da hočejo po farju Alinka nahujskani kmetje to preprečiti. Prišlo je do boja, v preteku katerega je bilo 11 oseb ubitih, 12 pa ranjenih.

Črni konzumarji. Jože Gostinčar v Ljubljani je bil preje delavec v „špinfabriki“, potem je prenašal kiše v farskem konzumu in naposled je postal — državni poslanec. No, za klerikalce je vsak dober! Ali pred kratkem je očital na nekem shodu g. Novak Gostinčarju, da je 3000 gold. iz konzuma izginilo v času, ko je imel Gostinčar ključ. Dični ta poslanec je tožil, ali Novak je bil oproščen, ker je doprinesel dokaz resnice pred sodnijo. Gostinčar spada res v družbo ožindranih rok. O ti smola ti!

Grozna nesreča. Na artiljerijskem strelišču v Bourges na Francoskem je eksplodirala 2. t. m. granata in ubila 4 artiljerije in 1 civilista. 7 oseb je bilo še ranjenih, 3 celo težko.

Gospodarske.

Nekaj o kulturi vrbe. (Nadaljevanje.) Vrbe naj se sadi tam, kjer ne uspevajo druge rastline in sicer na straneh potokov in rek, ktere sa večkrat poplavljenje ali pa po travnikih, kteri dajejo samo kislo, slabo klajo in kterih ni mogoče zboljšati zaradi različnih ovir, ter ob jarkih in ribnikih. Glinaste in ilovnate zemlje, ktere v suhem poletju rade razpokajo in stalno močvirni prostori tudi ne ugajajo vrbi. Posebnim vrstam vrb so tudi posebne zemlje bolj prikladne. Vsekakor naj začetnik povpraša strokovnjaka, recimo vodjo ktereokoli pletarske šole (v našem slučaju na pr. gosp. Ant. Ogorela, nadučitelja pri Sv. Barbari v Halozah) za svet in naj v malem poskusu z različnimi vrstami ter se tako z lastno izkušnjo prepriča o rabljivosti in lastnosti te ali one vrste. Na vsak način pa se mora pri izbiranju vrst uvaževati tudi to, ktera vrsta se najlaže razveča. Da bi se vrba preveč pridelala, se ni treba bati, ker je povpraševanje po pletarskih izdelkih vedno večje in postajajo ti izdelki od časa do časa vedno različnejši. Razven tega je večina teh pletenin malo trpežna, treba jih je torej vsled tega vedno nadomestovati. Ne malo se porabi, oziroma bi se lahko

vpodobilo teh vrbnih šibic tudi v naših vinorodnih krajih za privezovanje traja, osobito reznikov in šparonov. Kako je zemljo pripraviti za sajenje? Prostor, kamor se misli vrbe saditi, se mora 40 do 50 cm globoko prerigolati, jartčiti. Dno jarkov se pa še kakih 20 cm globoko prekoplje, a ta prerahljena, večinoma mrtva zemlja se pusti na dan. To delo naj se vrši v jeseni, da lahko pozimi zemlja dobro premrzne, kar jo naredi rodovitnejšo. Kedaj je saditi? Sadi se lahko v jeseni ali rano na spomlad, torej v času, kadar narava počiva. Pri sajenju ne sme biti zemlja več zmrzjena. Na spomlad je saditi, predno pridejo sadike v sok. V to svrhu se zri-golani svet preje zravnja (planira) Kako je sadike pripraviti? Sadike je najbolje narezati iz enoletnih, krepkih šib. Dolge naj bodo 20 do 25 cm. Ker se pa sveže narezane sadike ne primejo tako rade, kakor uležane, jih je bolje narezati nekaj tednov prej, kakor se sadi, ali pa že v jeseni, nakar se zakopljejo v zemljo. Paziti je pri tem, da se ne zaduhtijo ali spleenijo. Nikdar se ne smejo rezati, kadar so zmrzle. Predno se sadi, jih je dobro nekaj dni v vodo postaviti, tembolj, ako so bile iz drugih krajev naročene in se ne ve, kako se je z njimi dosedaj ravnilo. Sadi se v vrstah. Vrste naj bodo približno 30 do 50 cm druga od druge oddaljene, sadike v vrsti pa 10 do 20 cm. Bolj gosto saditi ni umestno, ker to poznejša dela oteži. Redkeje saditi pa ne kaže, ker bi se v tem slučaju šibe — posebno pri nekaterih sortah — izvrhovičile, kar jih naredi manj vredne. Priporoča se saditi v trikotni obliki. Na ta način se potrebuje (pri meri 20 × 50 cm) za 1 ha približno 100.000, za 1 oral 57.000 komadov sadik. Sadike je potikati v zemljo nevprično tako globoko, da so konci 2 do 3 cm pod površjem. Da se sadike ne smejo narobe potikati, menda ni treba omeniti. Računai se, da jih en delavec lahko posadi na dan 5 do 6 tisoč. Ktere vrste vrb saditi? Velike pozornosti je treba pri izbiranju vrst, ker ena in ista vrsta (sorta) lahko donaja precej povolen dobiček, včasih pa tudi nobene koristi, ker ji ne prija bodisi zemlja ali podnebje ali oboje, ter na ta način izgubi svoje dobre lastnosti. Dobra vrsta naj ima sledeče glavne lastnosti: Prvič mora biti trpežna, da zdrži vsakoletno obrezanje. Drugič mora biti žilava. Vrbe, katerih protje se rado lomi, niso sposobne za pletarsko obrt. Tretjič mora biti rodovitna, to se pravi, posamezna sadika mora imeti veliko šib. Četrtrič morajo biti te šibe vitke, bolje rečeno tanke in dolge, ter brez postranskih šibic (rejte). Petič morajo biti šibe, ako so olupljene, lepo bele. Novinec naj se, kakor je bilo že omenjeno, ako mu je le mogoče, ohrne do strokovnjaka za svet in naj poiškus v malem z več vrstami. Več vrst imeti je zaradi tega umestno, ker letina mnogo vpliva na rast različnih vrst. Letos lahko uspeva ena, drugo leto druga bolje. Kdor ima več vrst, ima torej bolj enakomerne dohodka. K najboljšim vrbam prištevajo konopljenko (Hanfweide — salix viminalis.) Konopljenka se imenuje zato tako, ker so njeni listi podobni konopljinim listom. Ta raste ne le v močvirni in šotni zemlji, ampak povsod. Daje veliko gladkih in dolgih šib. Pomladanski mrz je ne škoduje posebno. Konopljenik je pa zopet več vrst in sicer so najboljše tiste, ktere imajo rumeno-rjavo, sivo ali rumeno-zelena barvo, medtem ko se rdečkaste in temnozelenel konopljenke rade lomijo. Druga vrsta, katera se priporoča, je mandeljnovka (Mandelweide salix amygdalina.) Tudi ta je dobila svoje ime valed podobnosti njenih listov z mandeljnovimi listi. Dobra lastnost mandeljnovke je, da so njene olupljene šibice veliko lepše, to se pravi, bolj bele, nego drugih vrst in da je les trpežen, žilav, ter tudi v mokrotni zemlji še boljše uspeva kakor konopljenka. Ima pa tudi neko slabo lastnost in ta je, da se rada zvrhoviči in sicer bolj nego druge vrste. Kakor konopljenik, je tudi mandeljnovka več vrst in tudi pri tej velja to, kar je bilo rečeno pri konopljenkah, namreč, da so rumenkaste vrste boljše od rjavkastih. Tretja vrsta vrb bi bila škrlatna (Purpurweide — salix purpurea.) Imenuje se tako, ker je njeno cvetje škrlatasto. Spozna se posebno po tem, da so njeni listi proti koncu širkejši. Šibe so proti koncu pri nekaterih vrstah škrlat tudi rdečkaste. Imamo pa tudi škrlatku z rumenim lubjem in te dajo baje bolji dohodek. Kar se

kakovosti tiče, prekosi škrlatka konopljenko in mandeljnovko. Oaa sicer ne raste tako bujno, pač pa daje izvrstno šibje za pletarsko obrt, ker so šibe gladke, dolge in skoraj enakomerno debelosti. Les je žilav in čvrst. Škrlatka je bolj trpežna kakor so druge vrste bodisi proti mrazu, mokrotni in suši. Vse te vrste pa pri-kosi po kakovosti križanka škrlatke in konopljenke (salix purpurea + viminalis). Od konopljenke razlačuje se v tem, da ima bolj vitke šibe in bolj čvrst les. Po listih sta si podobni. Rdečkasti konci šibja pa kažejo na s-rodstvo s škrlatko. Po količnosti, nazadnje na konopljenko in mandeljnovko, prekosi pa škrlatko. Zemljo zahteva tako kakor konopljenka. V ne-vejšem času vznbuja pozornost neka vrsta, katera se imenuje amerikanška vrba (salix americana) in katera je baje križanka mandeljnovke in šk-rlatke. Odlikuje se s tem, da se ne zvrhoviči, d- daje lepe gladke šibe, ktere so, ako jih olupimo, lepše in bolj bele od mandeljnovkinih, in pa d- je različni škodljivi mrčesi bojda ne napadajo tako, kakor druge vrste. Vsekakor je pa, kar se tiče zemlje, izbirična, ter se v močvirni zemlji pridelane šibe rade lomijo. Omenjena naj bo še hvalinska vrba (Kaspische Weide — salix pri-nosa acutifolia) zato, ker se ta v peščeni zemlji bolje obnese kakor vse druge dosedaj navedene vrste. Njo v boljše zemlje saditi, bi bilo napadno, ker nam donasajo tam druge vrste več dobička. Vrhi te vrbe radi pozebejo.

(Naprej prihodnje.)

Vinorejci. Pri pregledovanju vinogradov, se ktere se je dovolilo brezobrestno posojilo iz državnih in deželnih sredstev, se je opazovalo, da nekteri posestniki pri obnovljenju vinogradov ne postopajo pravilno. V več slučajih se je namreč našlo, da zasajajo posestniki zrigolani svet s trtno sorto, imenovano „šmarnica“. To je ameriška trta, ki sicer rodi neposredno, to je: ne da bi se jo požahnilo, vendar pa ta sorta ne kljubuje trtni uši. Šmarnico torej uniči trtna uš ravnotako kakor našo domačo trto. Vino li-ga daje šmarnica, spada med najlabše vrste vina ter radi svojih slabih lastnosti za trgovca in konzum v širšem obsegu nima pomena. Vино-gradniki, ki se poslužujejo pri obnovljenju svojih po trtni uši uničenih vinogradov te slabe sorte, škodujejo s tem postopanjem prvič samemu sebi, drugič pa tudi svojim soobčanom, ker na ta način spravijo ves dotični vinski okoliš ob dobro ime, kajti vinski kupci, ki potrebujejo dobro vino, se bodo vedno izogibali krajem, kjer se prideluje šmarnično vino. Posestnikom, kterim se je podelilo brezobrestno posojilo in ki sadijo v obremenjenih vinogradih šmarnico, se bodo po-sojilo brez izjeme odtegnilo in podelilo drugim! Pozivam toraj vinogradnike, da razmnoževanje in zasajanja šmarnice opuste in da pri obnovljenju vinogradov rabijo edino le take sorte, ktere priporočajo državni in deželni vinarski strokovnjaki. F. Matiasič c. kr. vinarski inšpektor na Stajerskem.

Prvo jajce. Če nese golobica ali kokoš prvo jajce, se včasih zgodi, da jajce ne more naprej. Če ne pomaga mazanje z oljem, ne preostane drugo sredstvo, kot predreti jajčno lupino.

Driska pri kokeših nastane iz dveh vzrokov: zaradi hrane ali zaradi prehlajenja. Bolne živali je treba greti in jih pitati s kuhano kašo, ri-žem, ječmenom, lanenim semenom (1 del semena, 2 dela vode). Priporočati je tudi, da se dodane vodi malo železnega vitrijola.

Loterijske številke.

Gradec, dne 2. novembra: 33, 49, 68, 84, 25.
Trst, dne 26. oktobra: 64, 5, 36, 34, 30.

Kašlajalce opozarjamo na izzerat glede Thymol Scillae, ki je od zdravnikov dostikrat priporočani, splošno znani preparat.

Trgovine Johann Kess v Celju na kolodvorskem prostoru nam priporoča vsakdo, ki jo je le enkrat obiskal. Tam se doka po izredno nizkih cenah pravo lepo blago, robe, stikane stvari, potrebšine za novoste, gotove obleke, bluze, srajce, otroške vrnice, nagrobne vence itd. Tudi mi priporočamo to pošteno firmo!

Promet, razpoložljive trgovine zahteva, aparat, o katerega velikosti nimam navadni človek mli pojma. Pomisliti je na to, da v zopet tisoče komadov blaga, ki morajo biti naloženi da se kupcem pravčasno, ugodno, Marikato, blaga ima zopet, razne vrste po velikosti, barvi in muštru. Vsa posamezni komad vsake vrste blaga mora biti posebej numeriran, registriran, pri-podaj fakturiran, in izbrisan iz skladističnih registrov. Numeriranje v milijone in tako se lahko predstavljamo, koliko oseb in koliko delavke medij je v tej zalogi potrebne. Razpoložljiva hita Hans Konrad vslojubuje zdaj 200.000 oseb, o njih, dela, najdemo vde-klanke v letnikih 1907 in 1908. Hannas Konradovega kolektarja, katerega dobijo vsi kupci te firme zastoj in poštnine prosti.